



## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Cvrsvs Theologici ...**

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et  
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -  
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum  
Scholasticis habent connexionem, declarantur

**Carleton, Thomas Compton**

**Leodii, 1659**

Sect. VI. Alia objectiones contendentes debere Angelum, intimè alteri  
præsentem, cognosci ab eo per speciem.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13718**



Segant ali- qui posse unū Angelū producere in alio cognitionem sui.

modo non dicatur hunc modum cognoscendi esse necessarium, sed posse etiam cum cognosci per speciem: addit nihilominus probabilius esse, non posse unum Angelum, alium etiam intinē sibi præsentem cognoscere per substantiam cogniti, ita ut Angelus cognitus concurrat effectivè per modum objecti ad cognitionem sui. Eandem opinionem tenet Vasquez disp. 205. et quæ communis Thomistarum sententia.

II. Probabile est, posse unū Angelum ad cognitionem sui in alio immediatè concurrere.

Mihi tamen in hoc nulla apparet repugnantia, præsertim si dicantur cognitiones ejusdem Angeli, in diversis Angelis existentes, esse quoad qualitates, ejusdem speciei, & cognitionem Michaëlis, quæ est in uno Angelo, posse esse in alio, sicut in multis aliis videmus: idem enim numero calor, qui est in hoc ferro, ligno, vel igne, potuisset esse in alio, & qui est in lapide potuisset esse in aëre, vel aquâ. Hoc, inquam, si dicatur, mihi probabilissimum est, posse unum Angelum, intinē præsentem alteri, ad cognitionem sui in illo immediatè concurrere, sicut ad eandem cognitionem sui potuisset concurrere in seipso.

III. Angelus ad cognitionem sui in seipso, non per modum potentia tantum concurrat, sed etiam per modum objecti.

Obijcies primò: Concurrat quidem Angelus ad cognitionem illam sui in seipso, sed concurrat per modum potentia; hinc autem non sequitur, posse illum ad eandem cognitionem in alio Angelo concurrere per modum objecti: hi siquidem duo modi concurrenti sunt diversissimi. Sed contrà: Angelus enim ad cognitionem illam sui in seipso producendam, non per modum potentia tantum concurrat, sed etiam per modum objecti: per suam enim substantiam concurrat ad actum, quo se cognoscit, ut jam diximus, sicque idem est cognoscens & cognitum, objectum & potentia: licet ergò per modum potentia concurrere nequeat ad illum actum in alio Angelo, cum ut sic non operetur immanenter, operatio autem intellectus esse debet immanens, & vitalis, qualis non est concursus objecti vel speciei, cum & objecta, quæ vitâ carent, producant in potentia cognoscitivâ repræsentationem sui, poterit tamen ad eum Angelus ille concurrere per modum objecti.

Idem est cognoscens & cognitum, objectum & potentia.

IV. Dicitur, hanc virtutem in Angelo ad producendam cognitionem sui, esse superfluum.

Obijcies secundò: Virtutem unius Angeli ad producendum cognitionem sui in intellectu alterius, esse frustraneam, cum nunquam naturaliter reduci possit ad actum: quod reduci nequeat ad actum patet: Angelus enim A, habet speciem Angeli B, sibi intinē præsentis; ergo Angelus B, non potest ad actum illum per suam substantiam concurrere, utpote ad quam concurrat species.

V. Substantia Angeli, & ejus speciet attemperare simul possunt virtutem ad cognitionem producendam.

Contrà primò: Quid vetat & speciem & substantiam Angeli simul ad cognitionem illam concurrere, sicut duo ignes attemperant invicem virtutem activam ad tertium, vel producendum, vel conservandum, aut sicut secundum multos Sol, aut cælum per modum causæ universalis, unâ cum igne ad ignem, cum equo ad equum concurrat, &c. quidni, inquam, dici potest, substantiam Angeli esse veluti causam quandam universalem ad varias cognitiones, quas de ipsâ alter Angelus magis vel minus perfectas elicere potest: sicut enim potest ab omni illius cognitione cessare, ita & hoc vel illo modo eam cognoscere.

VI. Species simul cum substantiâ perfectius operatur.

Contrà secundò: Quidni dici poterit, substantiam Angeli, simul cum specie concurrentem, producere actum perfectiorem, quam species sola producat, dum substantia abest: sicut in aliis agentibus naturalibus videmus, ubi multiplicitas agentium conducit ad perfectiorem effectum.

VII. In præsentia rei esset cõ-

Contrà tertio: non enim caret probabilitate si quis dicat connaturaliter loquendo non posse

hanc speciem operari, imò nec existere in Angelo illo, dum ei præfens est alterius Angeli substantia; hæc quippe videtur natura rei, quæ est vicaria alterius, & consequenter illi in operando & existendo subordinata, ut adveniente re, cesset substitutum: sic auxilium transiens adveniente habitu cessat naturaliter, & habitu destructo iterum potest connaturaliter infundi: sicut ergo hic est subordinatio in entitate inter res supernaturales, ita non improbabiler discurreret, qui idem affirmaret de specie & substantiâ Angeli, quando hic intinē præfens redditur alteri Angelo, toties quoties id contingeret. Si tamen species illa non sit solius illius Angeli, sed simul aliarum rerum, tum existere quidem potest ratione aliorum effectuum, seu cognitionum, ad quas tunc potest concurrere, ut in variis exemplis naturalibus constat.

naturaliter species.

Declaratur exemplo luminis transmissi.

Quid si hæc species non sit solius Angeli.

VIII.

Quamvis Angelus se semper cognoscat, potest nihilominus cum specie aliam cognitionem producere.

Dices: Angelus se semper per suam substantiam cognoscit, & in hac cognitione exhauritur virtus ejus objectiva, præsertim cum hæc cognitio sit ei adæquata, & illius comprehensiva; ergo concurrere eodem tempore nequit ad cognitionem sui in aliis Angelis producendam: Nego consequentiam; sicut enim idem intellectus cum diversis speciebus diversos potest simul actus, etiam perfectissimos elicere, ita & eadem species, seu substantia cum diversis intellectibus. Sicut ergo de facto Angelus dum per modum potentia cognoscit se, etiam comprehensive, potest nihilominus per modum potentia concurrere simul ad cognitiones aliarum rerum, ita & per modum objecti cum alio intellectu concurrere potest ad cognitionem sui.

SECTIO SEXTA.

Alia objectiones contendentes Angelum debere intinē alteri presentem cognosci per speciem.

OBIJCES tertio: Si substantia Angeli concurrat ad cognitionem sui in intellectu alterius, vel liberè concurrat, vel necessariò: non secundum, Angelus siquidem nihil operatur ad extra necessariò: non primum, sic enim posset Angelus intelligendus impedire, quò minus alter eum intelligat; imò non possent omninò se invicem intelligere, nisi merè fortuitò & casu, duo quippe principia libera & non subordinata non videntur posse se ad simul operandum determinare, nisi fortuitò; nec enim possent illæ duæ Angelorum voluntates simul applicare se ad actionem liberam inchoandam, nisi merè per accidens. Resp. Angelum cognoscendum non præbere concursum illum objectivum liberè, sed necessariò, si alter se determinet ad illum cognoscendum, eo scilicet modo, quo concurrat habitus. Quare, nego Angelum nihil ad extra operari necessariò, solius namque Dei primum videtur concurrere liberè in ratione objecti: unde hac in re Angelus aliorum objectorum naturam imitatur. Deinde, sicut Angelus dicitur necessariò audire quando alius ad eum locutionem dirigit, ita quid incommodi, si necessariò cognitionem sui in alio Angelo producat?

I. Dices: Angelus ad cognitionem sui in intellectu alterius, nec liberè per suam substantiam concurrere potest, nec necessariò.

Resp. Angelus ad illam sui cognitionem concurrere necessariò.

II. Ut Angelus alium per substantiam illius cognoscat, non est opus, ut eam sciat sibi esse præsentem.

Obijcies quartò: Angelus intelligens alterum non potest determinare se ad utendum substantiâ alterius, nisi cognoscat illam sibi esse præsentem; ergo prius eam cognoscit, quam concurrat substantia Angeli; ergo substantia Angeli cogniti, cognitio-



cognitionem illam non producit. Respondetur hoc ad summum arguere, inesse Angelo illi debere obscuram aliquam cognitionem præviam substantiæ illius. Deinde neque hoc probat; sicut enim nos utimur speciebus & habitibus supernaturalibus, licet eos non cognoscamus, nec actum nobis inesse sciamus, ita fieri idem potest de substantiâ Angeli.

III. *Qua sensu intelligendum sit, Angelum nihil ad extra producere, nisi motum localem.*

*Hoc dictum capiendum est de solis actionibus reulibus, nõ de intentionalibus.*

IV. *Nullum à rebus spiritualibus ad materiales circa cognitionis productionem deducitur argumenta.*

Objicies quintò dictum illud vulgare, Angelum scilicet nihil producere ad extra nisi motum localem. Resp. axioma illud à plurimis limitari, qui illud fatentur nonnullas pati exceptiones. Non est ergo intelligendum axioma illud de actione intentionali, seu quæ ordinatur tantum ad manifestandam alteri substantiam rei hoc modo operantis, omnia enim ferme objecta quæ aliis non sunt operativa, hac ratione nihilominus agunt, & vel speciem sui, vel cognitionem extra se producunt. Sumendum ergo tantummodo est hoc axioma de actione reali, prout distinguitur ab intentionali, & sensus est nil posse Angelum ad extra in ordine ad generationes rerum efficere præter motum localem, id est non posse per se immediatè res physicas producere, sed solum disponendo agentia naturalia, seu applicando activa passivis; in toto autem hoc negotio aliud nihil producit propriè Angelus, præter motum localem.

Objicies sextò: ergo & objecta materialia intimè Angelo præsentia, immediatè concurrere poterunt ad cognitionem sui efficiendam. Respondetur primò: quicquid sit de veritate ipsius rei, consequentiam esse nullam; faciliè enim dici posset, majorem, ut in entitate, ita & in operatione, inter Angelum & cognitionem spirituales esse proportionem, quàm inter rem corpoream & eandem spirituales cognitionem. Secundò, tamen dico cum Scoto, Gabriele & aliis, nullam in hoc esse repugnantiam; licet enim objectum materiale per se adequatè effectum spirituales producere nequeat, simul tamen cum alio comprincipio spirituali non est cur id præstare non possit: sicut, ut supra diximus, res non vitalis concurrat cum principio vitali ad actum vitalem, & juxta valde communem sententiam phantasia physice simul cum intellectu ad speciem intelligibilem efformandam concurrat, ut latius dictum est Sect. quarta.

SECTIO SEPTIMA.

*Utrum Angelus cognoscat seipsum per suam substantiam an per speciem.*

I. *Angelus, non per speciem, sed per suam substantiam se cognoscit.*

*Substantia Angeli, & præsens semper est, & præsens cognitionem suam efficiere.*

DICENDUM cum communi penè omnium sententia contra Henricum, cui contrarium à nonnullis tribuitur, Angelum non per speciem, sed per suam substantiam seipsum clarè intueri; ita S. Thomas hic, quaest. 56. art. 1. & lib. 2. contra Gen. cap. 98. & alibi, Suarez lib. 2. cap. 4. num. 7. & 9. Molina & alii. Ratio Conclusionis est, quam supra posuimus in materiâ de visione, dum de specie impressâ Dei; species enim impressa, utpote vicaria objecti, tunc solum concurrere debet, quando objectum non est præsens, aut potens actum illum elicere: sed substantia Angeli necessarid semper est præsens, habetque virtutem sufficientem ad cognitionem illam, per modum objecti elicendam: ergo. Primum, de præsentia, non eget probatione, cum nihil sit magis præsens, quàm idem sibi;

quòd autem in ratione objecti habeat virtutem sufficientem constat, cum namque sit substantia creata, intellectiva, perfectissima, negandum ei hoc non videtur.

Confirmatur primò: cum enim nulla in hoc sit vel apparens repugnantia, non est cur non dicamus hoc ei competere, ut hac ratione sit causa cognitionis perfectissima, nempe immediata tam in ratione potentia, quàm objecti. Confirmatur secundò: quorundam quippe sensuum objectis, ut tactus, gustus, & olfactus à multis conceditur, ut per se immediatè per modum objecti ad actum, quo percipiuntur, concurrant, ergo non est cur concursus objectivus immediatus negetur Angelo. Confirmatur tertio: ex S. Augustino lib. 9. de Trinitate cap. 12. ubi ad hanc rem sic habet: *Mens cum seipsam cognoscit, sola parens est notitia sua, & cognitum enim, & cognitor ipsa est.*

Quod de substantiâ Angeli diximus respectu cognitionis intuitivæ sui, dicendum etiam videtur de accidentibus, quæ Angelo insunt, intellectu scilicet ejus & voluntate, si distinguantur ab illius substantia; & speciebus etiam ipsis, & aliis id genus, quæ sufficientem similiter habere videntur proportionem, ut per modum objecti immediatè ad intuitivam sui cognitionem concurrant.

Quod si anima rationalis hic in corpore existens, non se cognoscat clarè & intuitivè, est quia impeditur ab extrinseco; Deus enim ob rationes quoddam non vult ei præbere concursum ad hujusmodi actum, sicut respondere debent adversarii, cum causa quaeritur, cur anima non habeat in viâ speciem claram & intuitivam sui, & aliarum rerum; dicunt enim, vel hæc ei non deberi pro præsentia statu, vel Deum secundum providentiam suam statuisse hominem hic gubernare per notitiam à sensibilibus tantum rebus habitam, ut hoc pacto & dominium suum in eum ostendat, & sit major locus fidei, in articulis præsertim ad animam pertinentibus.

Mihi tamen non improbabile videtur quod affirmant aliqui, animam, etiam hic in viâ actus suos experimentaliter confusâ quâdam cognitione per ipsos actus ad sui cognitionem seipsis concurrentes, cognoscere: sicut enim dantur species magis vel minus claræ, ita & objectum ipsum potest per se magis vel minus clarè ad actus circa se eliciendos concurrere.

Dices: non repugnant juxta communem sententiam duo vel plures Angeli numero tantum distincti. Ponamus ergo de factò Michaëlem & Gabrielem esse ejusdem speciei; tum sic, Michaël habet speciem representativam Gabriëlis, ergo & representativam sui, species enim eadem plures Angelos numero distinctos representare potest. Resp. sicut non repugnat species expressa, quæ duo vel plura individua aut etiam species representet formaliter, ita nec repugnat ejusmodi etiam species impressa, quæ hæc representet effectivè: sicut autem è contrâ variæ sunt species expressæ, quæ unum tantum representare possunt individuum, ita nec repugnat ejusmodi species impressa. Unde non sequitur debere Angelum habere speciem impressam sui; cum enim ut dictum est, semper sibi sit præsens, non est ad quid requiratur hæc species.